

Foto: Archiv Marka Barana

Manžel i kněz

Může být kněz ženatý? Tato otázka patří v církvi mezi často probíraná témata. O. Marek Baran ji má ovšem vyřešenou, neboť jako člen řeckokatolické církve využil možnosti svatby před kněžským svěcením.

Milý otče Marku, jak jste uvěřil?

Narodil jsem se do věřící rodiny a víru mi předala rodina a farní společenství, ve kterém jsem vyrůstal. Ve druhém ročníku základní školy jsem začal ministrovat. Do svých osmnácti let jsem víru prožíval pouze tradičně, pak jsem se ale zúčastnil letního setkání řeckokatolické mládeže, kde se Ježíš dotkl mého srdce. Nebylo to nic mystického. Zkrátka jsem zakusil, že Bůh je živý, skutečný, blízký, má mě rád a záleží mu na mně. Od tohoto setkání (obrácení) jsem začal objevovat a poznávat Boha a začalo krásné dobrodružství živé víry, které trvá dodnes.

Co vás vedlo ke kněžství?

Ačkoli jsem byl odmalička ministrantem a byly doby, kdy mi tety z kostela říkaly, že jednou budu knězem, nebral jsem to vážně. Po třetím ročníku střední průmyslové školy přišla již zmíněná živá zkušenost s Bohem, která změnila směr mého povolání. Měl jsem velkou touhu vyprávět druhým o Boží lásce; chtěl jsem, aby se o Boží dobrotě dozvědělo co nejvíce lidí. A tak jsem pocítil touhu po kněžském povolání, která ve mně během čtvrtého ročníku ještě zesílila. Boží volání do služby bylo silné. V té době jsem také absolvoval své první duchovní cvičení na rozlišování. To mi velmi pomohlo rozhodnout se pro kněžství a podat přihlášku do semináře. V létě jsem dostal odpověď, že jsem byl přijat. Měl jsem velikou radost.

Jaká jsou pravidla pro řeckokatolické věřící ohledně kněžství a manželství?

Formace ke kněžství je pro nás řeckokatolické věřící velmi podobná jako u vás římských katolíků. Přijatý seminarista nastupuje do semináře na formaci a zároveň studuje na Řeckokatolické teologické fakultě v Pre-

šově. Máme jeden řeckokatolický seminář blahoslaveného biskupa a mučedníka Pavla Petra Gojdiče v Prešově na východním Slovensku, kde se formují seminaristé pro celou řeckokatolickou církev na Slovensku. Formace trvá sedm let. Z toho šest let se studuje na fakultě a uprostřed studia je jeden rok tzv. pastoračního roku, tedy praxe v terénu. Během formace v semináři chlapci rozlišují, zda chtějí přijmout kněžství jako ženatí muži, nebo svobodní (celibátní). Pokud se rozhodnou pro kněžství v manželství, musí si během formace najít dívku, svou budoucí manželku. Od čtvrtého ročníku se seminarista a jeho dívka jednou měsíčně prostřednictvím různých forma-

ních setkání připravují na společný život v kněžství. V šestém ročníku, po státnicích, přijímají seminaristé svátost manželství a o několik týdnů později následuje první stupeň kněžství – diakonát – a poté i kněžské svěcení. Zjednodušeně řečeno, pokud se někdo chce stát ženatým knězem, musí se nejprve oženit, a pak může být vysvěcen na jáhna a kněze. Opačně to nejde. Vysvěcený celibátní kněz se již nemůže oženit.

Může být někdo celibátním knězem?

Ano, může. K tomu slouží čas formace v semináři, aby seminarista mohl rozlišit, nejen zda je na správné cestě a Bůh ho volá ke kněžství, ale i zda ho Pán volá ke kněžství v manželství, nebo v celibátu. Pravdou je, že většina seminaristů přijímá kněžské svěcení jako ženatí muži. Méně je těch, kteří si zvolí kněžství v celibátu nebo vstoupí do řeholního společenství, kde musí také zůstat v celibátu. Koneckonců potřebujeme také biskupy, kteří ve východních církvích nemohou být ženatí. Zároveň si však vážím povolání celibátního kněze.

Jaký je rodinný život kněze? Máte čas na svou ženu a děti?

Rodinný život kněze je pestrý. Mám manželku Lucii a společně máme tři děti – Marka, Lucku a Dominika. Markovi je šest let a od tří let ministruje. V současné době žijeme s rodinou na faře v malé obci Hrabovčik na východním Slovensku, kde jsem správcem farnosti. Máme ještě jednu filiální vesnici. Je pravda, že kněžství v manželství je specifické povolání, protože jako manžel a otec musím zodpovědně pečovat o svou ženu a děti a jako duchovní otec o svěřené věřící. To není vždy snadné. Mohu však říci, že je to krásné povolání, ve kterém nás Bůh

posiluje a vede. Jsme mladá rodina, máme malé děti a s tím souvisí i péče o ně. Vedle výchovy tří dětí se formujeme a učíme žít v manželství. Stejně jako v mnoha jiných rodinách jsou chvíle, kdy jde do tuhého, a i u nás se to někdy zatřepe, ale díky vzájemné lásce, odpuštění a Boží síle můžeme stavět na pevném základu, kterým je Kristus. Manželství je také o oběti, ale myslím, že v kněžském manželství je to obět' dvojnásobná. Moje žena a děti vnímají, že jsem tu také pro věřící, a to je také obět'.

A co čas strávený s rodinou?

Pro rodinu si ho musím najít. Stejně jako zpovídám, slavím liturgii a vysluhuji svátosti, tak na druhé straně se učím se synem, pomáhám manželce v domácnosti, hraji si s dětmi. Je to také o komunikaci, plánování, rozlišování a naslouchání jeden druhému spolu s Duchem svatým. Není to vždy snadné, ale Pán dává milost a sílu. Jeden zkušenější ženatý kněz mi kdysi řekl, že na prvním místě je vždy Bůh, potom rodina a pak farnost. Pokud se to přehodí, nedopadne to dobře.

Jaké jsou podle vás hlavní výhody kněžství v manželství?

Především to, že člověk může zažít společenství lásky, přijetí a podpory – teplo domova. Není na to sám. Může se manželce svěřit, postěžovat si. Rodina mu také nastupuje zrcadlo. Manželka je mým prvním kritikem kázání. Může mi říct, co je a co není ve službě dobré. Umí mě usměrnit, poradit i v pastoračních záležitostech. Často ke mně skrze ni promlouvá Duch svatý. Žena mi pomáhá v mnoha věcech a činnostech ve farnosti. Můžeme se společně za mnohé věci modlit, rozlišovat, být si navzájem nápomocní. Můžeme se společně radovat a těšit z mnoha věcí.

Děti jsou pro mě osobně školou trpělivosti, sebeovládání a lásky. Rodina je mou první malou farností, kde se učím odevzdávat a žít víru každý den. Je to místo formace a posvěcení.

Jste si vědom nějakých nevýhod?

Být ženatým knězem má jistě svá omezení. Například kněz žijící v celibátu nemá tolik starostí s balením a stěhováním do jiné farnosti. Aby se mohl kněz s početnou rodinou sbalit, vybalit a zařadit si nový život, potřebuje kamion. Rodina si musí zvyknout na nové prostředí, na nové lidi, a to někdy chvíli trvá. Uznávám ale, že je to párkrát za život a dá se to zvládnout. Také jako ženatý kněz nemohu být vždy a všude bez omezení. Svůj čas musím moudře a řádně věnovat rodině a farnosti. Někdy také jako kněz zažívám dilemata, kde a co dělat dřív. Učím se však zodpovědně pečovat o rodinu, trávit

s ní čas a nezanedbávat věřící a pastorační službu.

Zdá se mi, že služba manžela a kněze je dost náročná. Z čeho čerpáte sílu?

Ano, je to náročné, ale zároveň i krásné. Člověk se posvěcuje jak v manželství, tak i ve kněžství. V tomto povolání to nejde bez Boží pomoci. Musím čerpat sílu z nevyčerpatelného zdroje – Ježíše – skrze modlitbu, svátosti, společenství a přímluvu svatých. Jako ženatý kněz také bojuji o čas na modlitbu, adoraci a četbu Božího slova. Čerpám také z rodinné modlitby a společného sdílení. Jako rodina jsme součástí společenství duchovních a laických rodin, kde se formujeme. V rámci kněžského společenství se jednou za čtrnáct dní scházíme ke společné modlitbě a bratrskému sdílení. Určitě dokážu načerpat sílu v přírodě, při poslechu duchovních přednášek, při odpočinku u kávy s manželkou a při hře s dětmi.

Prožíváte více štěstí jako manžel, nebo jako kněz?

Štěstí prožívám v jednotě jako kněz, manžel a otec. To znamená trojí štěstí a požehnání. Je to Boží milost a jeho nezasloužené dary, za které jsem nesmírně vděčný.

Děkuji za rozhovor.

o. Mgr. MAREK BARAN

35 let, ženatý, tři děti.

Svatba: 23. dubna 2016,

kněžské svěcení: 19. června 2016.

Oblíbená kniha: Bible a rád čtu knihy Štěpána Smolena.

Oblíbený citát: Já jsem cesta, pravda a život. (J 14, 6)

OMEZUJE MĚ BŮH?

Foto: Drobot Dean - Adobe stock

V kostele jsem slyšel, že Pán Ježíš nás osvobodil, ale já mám pocit, že mě křesťanství na svobodě spíše omezuje.

Jak je to vlastně s tou svobodou?

Filip, 17 let

Milý Filipe, děkuji moc za vynikající otázku. Na teologii jsme se učili o svobodě a říkali jsme si, že svoboda má různé podoby a stupně. První druh svobody je svoboda vnější, že něco můžu, nebo nemůžu. Chodím sloužit do vězení a lidé se tam nemohou svobodně pohybovat a cestovat. Dalším stupněm je svoboda možností, svoboda rozhodování. Člověk se pro něco rozhoduje, pro dobro, nebo pro zlo. Posledním stupněm je svoboda vnitřní.

Svobodu rozhodování si můžeme představit, jako bychom měli kuličku na provázku. Když ji přivážeme na pět provázků z pěti různých směrů, tak nebude mít žádnou svobodu pohybu. Ta kulička znázorňuje naše rozhodnutí a ty provázky jsou jednotlivé možnosti voleb. Teprve když se rozhodneme pro jednu z možností a začneme pohybovat jedním z provázků, tak kulička získá volnost pohybu. A tak to vnímám i v životě. Někdy se potřebujeme pro něco rozhodnout, čímž vyloučíme ostatní možnosti. A tím se také můžeme v životě posunout někam dál. Zároveň tím, že se vyhýbáme zlu nebo špatným rozhodnutím, tak se chráníme, abychom zůstali v Božím prostoru a nekomplikovali si moc život.

V případech vnitřní svobody můžeme vnímat, že snaha o růst v dobro a v lásce k lidem a Pánu Bohu se nějakým zvláštním způsobem projevuje a tato svoboda v nás roste zevnitř ven. Často lidé, kteří si myslí, že mají všechno, jsou přitom vnitřně nesvobodní. Jsou otroky různých závislostí, chůtí nebo tužeb. Člověk, který má rád druhé lidi a Hospodina, je o hodně svobodnější, i když není tak majetný a nemá tolik vnějších možností.

Tuto svobodu, milý Filipe, přejí i tobě a všem čtenářům.

JAKUB SADÍLEK, OFM

Lékař: „Neboj se, Honzo, je to jen malá operace a nic se nepokazí...“
Pacient: „Ale já se jmenuji Filip.“
Lékař: „Já vím, Honza jsem já.“